

JĘZYK POLSKI – KLASA 7A

21 maja 2020 r.

Temat: Rozprawka

Dzień dobry! 😊

Rozprawka jest formą wypowiedzi pisemnej, w której piszący prezentuje swoje stanowisko wobec jakiegoś zagadnienia i dowodzi jego słuszności za pomocą trafnie dobranych argumentów. W takiej pracy najczęściej proszeni jesteśmy o to, by coś rozstrzygnąć, potwierdzić, rozważyć, przedstawić swoje przemyślenia, skomentować lub przedyskutować. Autor rozprawki rozważa więc pewien problem zawarty w temacie.

BUDOWA

Rozprawka jest tekstem spójnym i logicznie uporządkowanym, zbudowanym według ściśle określonych zasad. Ma trójdzielny kompozycję i składa się ze wstępu (zawierającego **tezę** lub **hipotezę**), rozwinięcia (czyli **argumentów**, **kontrargumentów** i **przykładów**) oraz zakończenia (czyli podsumowania rozważań).

I. WSTĘP

Rozprawkę, w zależności od tematu i stanowiska autora, można zacząć dwojako – tezą lub hipotezą.

Teza to twierdzenie wyrażające zdecydowany, jasno określony pogląd na jakiś temat. Jeśli nie mamy wątpliwości, że przedstawiona opinia jest słuszna, formułujemy **tezę**, którą pozostaje uzasadnić. Teza jest zwykle wypowiedziana w temacie wprost, np. „Prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie”, „Wszystkim powinno zależeć na ochronie środowiska naturalnego”.

Hipoteza to wyrażenie poglądu nie w pełni uzasadnionego, zawierające przypuszczenie, wymagające sprawdzenia. W hipotezie należy przedstawić wątpliwości związane z tematem pracy. W części argumentacyjnej będziemy się starać te wątpliwości rozwiązać, np. „Co to jest prawdziwa przyjaźń?”, „Czy mam wpływ na zanieczyszczenie środowiska”?

Tezę lub hipotezę rozwijamy we wstępie w kilku zdaniach.

II. ROZWINIĘCIE - ARGUMENTY I KONTRARGUMENTY

Argumenty to dowody na poparcie tezy. **Kontrargumenty** to wypowiedzi obalające lub podważające sformułowane wcześniej argumenty. W tej części pracy posługujemy się przykładami z literatury, filmu, teatru, życia, itd. W zależności od tego, czego wymaga od nas temat.

III. ZAKOŃCZENIE - PODSUMOWANIE

W zakończeniu pracy koniecznie musi się znaleźć wyraźny wniosek – opinia autora na temat rozważanego zagadnienia.

Rozprawka może być zbudowana według trzech schematów:

Schemat 1:

- wstęp – teza, czyli stwierdzenie, z którym w pełni się zgadzamy i które będziemy udowadniać;
- rozwinięcie – w którym przedstawiamy argumenty i przykłady na poparcie naszej tezy;
- zakończenie – w którym podsumowujemy nasze rozważania, zawieramy puentę lub określamy trafność naszych argumentów.

Schemat 2:

- wstęp – hipoteza, czyli stwierdzenie, które budzi nasze wątpliwości lub ma formę pytania;
- rozwinięcie – w którym najpierw gromadzimy wszystkie argumenty i przykłady przemawiające za postawioną hipotezą, a następnie analizujemy kontrargumenty oraz przykłady podważające tę hipotezę;
- podsumowanie (zakończenie) – w którym rozstrzygamy nasze wątpliwości oraz stawiamy tezę wynikającą z wcześniejszych rozważań.

Schemat 3:

- wstęp – hipoteza (tak jak w schemacie 2.);
- rozwinięcie – w którym podajemy po jednym argumentie i kontrargumentie dotyczącym poszczególnych kwestii zasygnalizowanych w hipotezie (wraz z odpowiednimi przykładami), po czym przechodzimy do kolejnych argumentów i kontrargumentów oraz przykładów itd.;
- zakończenie (tak jak w schemacie 2.).

Przydatne słownictwo

- Wstęp – używamy słownictwa, które służy wprowadzaniu tezy: *sądzę, że..., uważam, że..., według mnie..., w pełni zgadzam się z..., moim zdaniem..., jestem przekonana, że..., z całą pewnością..., w moim przekonaniu..., niewątpliwie..., bez wątpienia...*
- Rozwinięcie – używamy słownictwa, które służy przedstawianiu kolejnych argumentów: *przede wszystkim..., w pierwszej kolejności..., warto zastanowić się nad..., po pierwsze..., po drugie..., po trzecie..., kolejną kwestią jest..., z jednej strony..., z drugiej strony..., poza tym..., ponadto..., oprócz tego..., jednakże..., natomiast..., kolejnym ważnym problemem jest to, że..., drugim dowodem może być..., na koniec...*
- Zakończenie – używamy słownictwa podsumowującego: *z moich rozważań wynika, że..., jak wynika z przedstawionych argumentów..., podsumowując..., na zakończenie mogę stwierdzić, że...*